

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาธุรกิจชุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ ปีพุทธศักราช 2536

A Study on Swamp Instruction for Agriculture

in Changwat Buriram in 1993

ของ

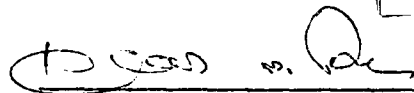
นางสาวผันทา เนาวสุข

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

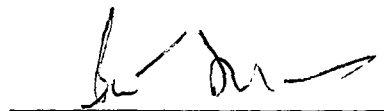
เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2536

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 22.10.36

(อาจารย์เสาวรีย์ ตยไพฑอง)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 22.10.36

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

หัวหน้าภาควิชา

 25.10.36

(อาจารย์นิตยา สิทธิโชค)

รฟพ.
๗151ท
2536

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ ปีพุทธศักราช 2536

A Study on Swamp Instruction for Agriculture

in Changwat Buriram in 1993

T097765

โดย

นางสาวผันทา เนาวสุข

ร/ท.

ผ/ธ/ก

2536

เสนอ

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 97765

วันเดือนปี..... 9 JUN 2009

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2536

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์
ปีพศศักราช 2536

โดย : นางสาวผันทา เนาวสุข

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : 22.1.10.36.
(เสาวรีย์ ทะโนทอง)

ปัจจุบันนี้ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคหรือแหล่งน้ำเพื่อบริโภค เป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในอนาคต การขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร จึงเป็นทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่สำคัญทางหนึ่งในการพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

สำหรับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อต้องการทราบสถานการณ์ดำเนินงาน ต้นทุน รายได้ ผลตอบแทนตลอดจนปัญหาและแนวทางการแก้ไขของธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 13 ราย จากจำนวนผู้ที่ประกอบธุรกิจด้านนี้ทั้งหมด 25 ราย ซึ่งผลของการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีรายได้และการลงทุนที่ไม่แน่นอน เนื่องจากผู้ประกอบการแต่ละรายมีจำนวนโครงการที่ทำมากกว่า 1 โครงการ และแต่ละโครงการก็มีทั้งโครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดกลางและโครงการขนาดใหญ่คำตอบที่ได้จึงเป็นคำตอบที่ผู้ประกอบการแต่ละรายได้ประมาณการเองโดยเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายเป็นร้อยละของทุนดำเนินการ ซึ่ง

ปรากฏว่าผู้ผลิตมีกำไรในแต่ละระดับโครงการประมาณร้อยละ 30 ของทุนดำเนินการ และมีค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 70 ของทุนดำเนินการ

ส่วนผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษาตอนต้น ส่วนมากประกอบอาชีพเป็นผู้รับเหมารายย่อย คือรับเหมายาโครงการขนาดเล็กและโครงการขนาดกลางเท่านั้น โดยนอกจากจะประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรแล้ว ยังประกอบธุรกิจรับเหมารายอื่นร่วมด้วย เช่น ทำถนนลูกรัง ทำถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต เพราะเป็นธุรกิจที่ใช้เครื่องมือและเครื่องจักรร่วมกัน รวมทั้งต้องการผลตอบแทนมากขึ้น สำหรับอาชีพหลักของผู้ประกอบการจะกระจายไปเกือบทุกสาขาอาชีพ อาชีพขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะถือเป็นอาชีพรอง ซึ่งผู้ประกอบการที่ประกอบอาชีพนี้จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลถูกต้องตามกฎหมายทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการประกวดราคาเพราะส่วนใหญ่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะได้งานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมาทำโดยการยื่นซองประกวดราคา สำหรับเหตุผลที่มาประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่สำคัญคือ เป็นธุรกิจที่มีรายได้คุ้มกับการลงทุนและเป็นอาชีพที่ถนัด ส่วนเงินทุนที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจนั้นจะได้มาโดยการกู้จากธนาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ มีบางรายก็ยืมจากบิดามารดาและญาติพี่น้องรวมทั้งเพื่อน ๆ บ้าง ส่วนปัญหาที่พบในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่สำคัญคือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งปัญหาเงินทุนในการดำเนินธุรกิจเพราะเป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนมาก นอกนั้นก็จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะรวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรดังนี้คือ ผู้ประกอบการควรติดตามข่าวคราวในการประกาศประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรตลอดเวลา และทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความยุติธรรมในการประกวดราคา ไม่ควรให้มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้งบประมาณ

ทุกบาททุกสตางค์ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ผู้ประกอบธุรกิจ
ขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรควรมีการรวมกลุ่ม อาจะจัดตั้งเป็นสมาคมผู้รับเหมา หรือจัดตั้ง
ในรูปองค์กรต่าง ๆ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรจะได้
เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

คำนิยม

ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณ อาจารย์เสาวรีย์ ตะโนนทอง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ปัญหาพิเศษและอาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษในครั้งนี้เป็นอย่าง
สูงที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ตลอดจนได้
แนะแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการศึกษา ทำให้การศึกษาค้างครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ รวมทั้งพี่ ๆ ที่คอยช่วยเหลือในด้านการจัดหา
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพิเศษในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

(นางสาวฝันตา เชาวสุข)

22 ตุลาคม 2536

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	8
บทที่ 2 การดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	10
การเริ่มกิจการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	10
ขั้นตอนการรับงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	11
การประกาศราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	11
รายละเอียดในการประกวดราคาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	12
การประมาณการค่าก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	25
คำแนะนำในการกรอกใบแจ้งปริมาณงานและราคาแบบอัตราต่อหน่วย	27
เงื่อนไขการเสนอราคา	29
การส่งมอบงาน	30
บทที่ 3 ผลการศึกษา	31
สภาพทั่วไปของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	31
สถานการณ์ดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัญหาและแนวทางการแก้ไข	50
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	52
สรุป	52
ข้อเสนอแนะ	54
เอกสารอ้างอิง	56
ภาคผนวก	57

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2536-2539	3
2	เนคชของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	31
3	อายุของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	32
4	สถานภาพของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	33
5	ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	34
6	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำ เพื่อการเกษตร	35
7	อาชีพหลักของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	36
8	อาชีพรองของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	37
9	ลักษณะการประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	38
10	ขนาดของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	38
11	ลักษณะเงินทุนในการประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	39
12	แหล่งเงินทุน	40
13	เหตุผลในการประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	41
14	ธุรกิจรับเหม่อื่นที่ดำเนินการร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	42
15	เหตุผลที่ผู้ประกอบการรับเหม่อื่นร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อ การเกษตร	43
16	ลักษณะการดำเนินงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	44
17	ลักษณะการทำงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	44
18	ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการใน 1 โครงการ	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	จำนวนโครงการที่ได้ดำเนินการและกำลังดำเนินการในปี พ.ศ.2536	47
20	จำนวนเครื่องจักรที่ผู้ประกอบการธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมี	48
21	ค่าใช้จ่ายโดยประมาณในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร 1 โครงการ	49
22	ปัญหาในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร	51

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

น้ำจัดเป็นทรัพยากรด้านสาธารณสุขโลกพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศชาติในด้านต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท ในเมืองและในเขตนครหลวงตลอดจนตามแหล่งอุตสาหกรรมทั่วไป ต่างก็มีความต้องการน้ำมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามปริมาณและคุณภาพของน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในหลายท้องที่ ขณะนี้กำลังมีสภาพเป็นที่น่าวิตก ทำให้เกิดปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับน้ำเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทย เป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ความต้องการแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงได้มีการร้องเรียนขอให้หน่วยงานต่างๆ เร่งจัดหาแหล่งน้ำช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน อันเป็นผลทำให้เกิดธุรกิจด้านการขุดลอกหนองน้ำ เพื่อการเกษตรขึ้นมากมาย ทั้งธุรกิจขนาดเล็กและธุรกิจขนาดใหญ่ นับเป็นธุรกิจที่น่าสนใจอีกประเภทหนึ่ง เนื่องจากเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาแหล่งน้ำให้มีอย่างเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

โครงการขุดลอกหนองน้ำเป็นการขุดลอกดินในหนองและบึงธรรมชาติให้ลึกลงไปอีก ทำให้พื้นที่นั้นเก็บกักน้ำให้มีจำนวนพอใช้ตามที่ต้องการ เพราะหนองและบึงตามธรรมชาตินั้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบนและตื้น เนื่องจากน้ำที่ไหลลงหนองและบึงได้ชะหน้าดินมาตกตะกอนทับถมกันทุกปี จึงมีหนองและบึงจำนวนมากไม่สามารถเก็บรักษาน้ำไว้ใช้ได้ตลอดฤดูแล้ง เพราะน้ำที่มีอยู่จะระเหยหมดไปเสียก่อน ดังนั้นงานขุดลอกดินที่หนองและบึงให้ลึกลงไปอีก จึงเป็นวิธีการเพิ่มความลึกในการเก็บกักน้ำให้มีจำนวนที่ต้องการได้ โดยรัฐบาลควรสนับสนุนและเร่งรัดให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำการศึกษาวิเคราะห์และดำเนินการพัฒนาอย่างมีเหตุผล นั่นคือหากโครงการใดโครงการหนึ่งมีความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งสามารถแก้ไขและ

ป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมได้แล้ว รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินการก่อสร้าง มังขประมาณในด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกระจายไปตามความจำเป็นและความเร่งด่วนโดยมีควมเร่งหรือดำเนินการล่าช้า จนเกิดผลเสียหายต่อการพัฒนาด้านการเกษตรที่อาศัยน้ำเป็นปัจจัยในการพัฒนา ซึ่งในที่สุดก็คาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่กำลังเป็นที่น่าวิตกอยู่ในปัจจุบันนี้ให้บรรเทาเบาบางหรือหมดไปได้ นอกจากนี้รัฐบาลควรกำหนดให้ทำการขุดลอกหนองน้ำที่ตื้นเขินซึ่งในฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ สำหรับหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำใช้เพาะปลูกพืชผักสวนครัวเป็นอันดับแรกประจำหมู่บ้านละ 1 แห่ง โดยวางแผนดำเนินการในแต่ละปีให้ครบทั่วประเทศ ส่วนหนองน้ำของหมู่บ้านใดมีน้ำใช้ตลอดฤดูแล้งแล้วให้พิจารณาดำเนินการในลำดับถัดไป ส่วนการขุดลอกหนองน้ำนี้ก็เพื่อจัดให้เป็นแหล่งน้ำใช้ของราษฎรและสัตว์เลี้ยง รวมทั้งน้ำเพื่อเพาะปลูกพืชผักสวนครัวในหน้าแล้งประจำหมู่บ้าน ตลอดจนเป็นแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงปลาประจำหมู่บ้านด้วย อีกทั้งเพื่อพัฒนา บำรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

จะเห็นได้ว่าการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมีความสำคัญมาก และต้องรีบทำอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อความต้องการของเกษตรกร ดังนั้นการศึกษาธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจทางด้านนี้ ได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจรวมทั้งช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการดำเนินธุรกิจและผลกระทบของธุรกิจต่อสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น ๆ ด้วย

ตารางที่ 1 จำนวนโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2536-2539

(หน่วย : โครงการ)

ภาค	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	รวม
	2536	2537	2538	2539	
เหนือ	80	100	185	145	510
ตะวันออกเฉียงเหนือ	135	175	210	390	910
กลาง, ตะวันตก	60	70	100	135	365
ตะวันออก	50	40	50	70	210
ใต้	61	115	105	110	391
รวมทั้งสิ้น	386	500	650	850	2,386

ที่มา : (กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2536)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์
2. ศึกษาต้นทุน รายได้และผลตอบแทนในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์
3. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรครวมทั้งแนวทางการแก้ไขในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงานในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการขยายและส่งเสริมธุรกิจด้านนี้ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ได้ทราบถึงต้นทุน รายได้และผลตอบแทนในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร
3. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรและเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจสำหรับผู้สนใจจะดำเนินธุรกิจด้านนี้ต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ ได้ศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ ในปีพุทธศักราช 2536 โดยศึกษาจากผู้ประกอบการด้านนี้โดยตรงและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากส่วนราชการและจากภาคเอกชน

นิยามศัพท์

ขุดลอกหนองน้ำ หมายถึงการขุดลอกดินในหนองและบึงธรรมชาติที่ตื้นเขินให้ลึกลงไปอีก

ประกวดราคา หมายถึงการที่ผู้รับจ้างดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เสนอราคาในงานรับเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่ผู้ว่าจ้างประกาศประกวดราคา และคณะกรรมการจะพิจารณาว่าผู้รับเหมารายใดจะได้รับงานไปทำ

ผู้ว่าจ้าง หมายถึงหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการขุดลอกหนองน้ำ อาจจะเป็น กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

ผู้รับจ้าง หมายถึงผู้เสนอราคาที่ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างตามสัญญา

ผู้ควบคุมงานก่อสร้าง หมายถึงข้าราชการที่หน่วยงานผู้ว่าจ้างแต่งตั้ง มีหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๗๓

ส่วนราชการ หมายถึงกระทรวง ทบวง กรม สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือในต่างประเทศ แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มิใช่ฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ห้างหุ้นส่วนบริษัท หมายถึงห้างหุ้นส่วน ๓ ประเภทคือ ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัด

การตรวจเอกสาร

กรมชลประทานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2536) กล่าวถึงขั้นตอนในการจะดำเนินงานรับเหมารุกขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรของผู้ประกอบธุรกิจด้านนี้ รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เช่น เอกสารการประกวดราคาจ้าง ว่าจะต้องมีการเตรียมการก่อนเสนอราคา คุณสมบัติของผู้เสนอราคา หลักฐานการเสนอราคา การยื่นซองประกวดราคา หลักประกันซอง หลักเกณฑ์และสิทธิในการพิจารณาราคา การทำสัญญาจ้าง ค่าจ้าง และการจ่ายเงิน อัตราค่าปรับ การรับประกันความชำรุดบกพร่อง ข้อสงวนสิทธิในการเสนอราคา และอื่น ๆ การปรับอัตราค่างานก่อสร้าง มาตรฐานฝีมือช่าง หลักเกณฑ์และการสนองรับราคา หลักเกณฑ์การคืนหลักประกันของประกวดราคา หลักเกณฑ์การทำสัญญา หลักเกณฑ์และสิทธิในการรับหลักประกันของประกวดราคาและการรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย บัญชีรายการเอกสารประกวดราคา ใบเสนอราคา คำแนะนำในการกรอก "ใบแจ้งปริมาณงานและราคา" หนังสือรับรองผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม มีตัวอย่างของเอกสารต่าง ๆ เช่น แบบสัญญาจ้างรวมทั้งคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจด้านนี้ เช่น เงื่อนไขทั่วไป เงื่อนไขพิเศษ รายละเอียดข้อความงาน เป็นต้น

ปราโมทย์ ไ้มักลัด (2536) ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต ทั้งแผนงานขุดลอกหนองบึง แผนงานขุดสระเก็บน้ำ แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ปัญหาวิกฤติเกี่ยวกับน้ำในปัจจุบันว่า มีปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทั้งน้ำที่ใช้เพาะปลูกของเกษตรกรและน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ทั้งได้สรุปงานพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา และได้ให้ความหมายของการขุดลอกหนองน้ำว่า เป็นการขุดลอกหนองและบึงให้ลึกลงไปอีก มีลักษณะเป็นสระเก็บน้ำ เพื่อเพิ่มความลึกในการเก็บน้ำให้มีจำนวนพอใช้ตามที่ต้องการ หลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เป้าหมายในการขุดลอกหนองน้ำ วิธีการ

ดำเนินการในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการขาดแคลนน้ำและ
แนวทางการแก้ไข และยังได้สรุปโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ ที่กรมชลประทาน
วางแผนดำเนินการ ปีงบประมาณ 2536-2539

สำนักงานโยธาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ (2536) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการที่จะเข้ามา
ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ว่าผู้ที่เข้ามาดำเนินการด้านนี้จะต้องเป็น
นิติบุคคลโดยการขอจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานขุดลอกหนองน้ำ
เช่นรถขุด รถตัก รถบรรทุก เป็นต้น สมบัติของผู้รับเหมา ขั้นตอนที่ผู้รับเหมาจะได้งานรับเหมา
หน่วยงานที่ผู้รับเหมาสามารถติดต่อสอบถามได้ การปฏิบัติตัวของผู้รับเหมาเมื่อได้งานแต่ละ
โครงการไปดำเนินการ

สำนักงานชลประทานที่ 9 (2536) ได้กล่าวถึงการบริหารงานสัญญาจ้างเหมา
ก่อสร้างว่า เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาสัญญา
ระเบียบและกฎหมายรวมทั้งต้องทราบหน้าที่ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง
ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ การตรวจการจ้างก่อสร้าง การควบคุมงานก่อสร้าง การสั่งให้
ผู้รับจ้างเข้าปฏิบัติงาน การรายงานผลงานก้าวหน้า การส่งมอบงานและการตรวจรับงาน การ
ขอโอนสิทธิรับเงิน การสั่งหยุดงาน การต่ออายุสัญญา การเพิ่มและการลดงาน งานที่ส่งมอบแล้ว
ชำรุด ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน รวมทั้งได้พูดถึงระเบียบกรมชลประทานว่าด้วยการนำ
ที่เกี่ยวข้องกับงานรับเหมาก่อสร้าง และงานขุดลอกหนองน้ำ เป็นต้น

สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ (2536) ได้กล่าวถึงเรื่องการประกวด
ราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำ เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเสนอราคาว่าจะต้องเป็นนิติบุคคล มีอาชีพรับจ้าง
งานที่ประกวดราคาจ้าง คุณสมบัติของผู้เสนอราคา หลักฐานการเสนอราคา การยื่นซอง
ประกวดราคา หลักประกันซอง หลักเกณฑ์และสิทธิในการพิจารณาราคา การทำสัญญาจ้าง

ค่าจ้างและการจ่ายเงิน อัตราค่าปรับ การประกันความชำรุดบกพร่อง การจ่ายเงินล่วงหน้า การหักเงินประกันผลงาน ข้อสงวนสิทธิในการเสนอราคา การปรับราคาค่างานก่อสร้าง และ มาตรฐานฝีมือช่าง เป็นต้น

สมาคมศิษย์เก่าวิศวกรรมชลประทานในพระบรมราชูปถัมภ์ (2536) ได้กล่าวถึง สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน ว่าปัจจุบันนี้ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต สรุปผลงานพัฒนาแหล่งน้ำ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งน้ำ แนวทางพัฒนาแหล่งน้ำที่ควร ดำเนินการ ทั้งตามแผนหลักและตามแผนเร่งด่วน แผนงานชุดลอกหนองบึงตามธรรมชาติ รวมทั้ง กล่าวถึงการขาดแคลนน้ำและแนวทางการแก้ไข แนวโน้มการพัฒนาการเกษตรชลประทาน สื่อสารมวลชนกับงานพัฒนาแหล่งน้ำ แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อมในทศวรรษหน้า

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (PRIMARY DATA) ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจชุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 13 รายจาก ผู้ประกอบการธุรกิจด้านนี้จำนวนทั้งหมด 25 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจชุดลอก หนองน้ำเพื่อการเกษตรในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ และสอบถามรายละเอียดบางส่วนจากหน่วยงาน ราชการประจำจังหวัด เช่นสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ ชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานโยธาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ กรมพัฒนาที่ดินจังหวัด บุรีรัมย์ เป็นต้น

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY DATA) ได้มาจากการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทความต่าง ๆ ที่มีผู้รวบรวมไว้เรียบร้อยแล้วและนำมาใช้ประกอบการอ้างอิง
เพื่อการเขียนรายงานอีกครั้งหนึ่ง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (DESCRIPTION ANALYSIS) เป็นการวิเคราะห์
เพื่อเปรียบเทียบ ต้นทุน รายได้ ผลตอบแทน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจน
แนวทางการแก้ไข

1.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (QUANTITATIVE ANALYSIS) โดยการนำข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากภาคสนามมาจัดหมวดหมู่ ทำตารางวิเคราะห์และหาค่าร้อยละโดยในส่วนของ
ต้นทุนและค่าใช้จ่ายจะเทียบร้อยละต่อกันในการดำเนินงาน

บทที่ 2

ธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

การดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนมากเพราะเป็นธุรกิจที่ต้องมีเครื่องมือและเครื่องจักรในการดำเนินธุรกิจ เช่นรถขุด (แม็คโคร) รถบรรทุก เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือและเครื่องจักรเหล่านี้มีราคาแพง ผู้ที่จะประกอบธุรกิจด้านนี้จึงต้องมีเงินทุนมากพอที่จะจัดหาเครื่องจักรเหล่านี้รวมทั้งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจด้วย

การเริ่มกิจการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

1. จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล โดยอาจจะอยู่ในรูปห้างหุ้นส่วนหรืออยู่ในรูปบริษัทก็ได้ ในการขอจดทะเบียนนั้น จะต้องถือเอาที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ของห้างหุ้นส่วนบริษัทเป็นสำคัญ สำนักงานแห่งใหญ่ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตั้งอยู่ที่ใดในเขตจังหวัดใดก็ต้องยื่นจดทะเบียน ณ หอทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทในเขตนั้น จังหวัดนั้น สำหรับในกรุงเทพมหานคร มีหอทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ซึ่งเรียกว่า สำนักงานหุ้นส่วนบริษัทกลาง ตั้งอยู่ ณ กรมทะเบียนการค้า เพื่อปฏิบัติงานทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทซึ่งมีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร

2. ต้องมีเครื่องจักรสำหรับขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร คือ

- รถขุด เพื่อใช้สำหรับขุดดินขึ้นจากหนองน้ำที่ทำการขุด
- รถตัก เพื่อใช้สำหรับตักดินที่ทำการขุดแล้วใส่รถบรรทุก
- รถบรรทุก อาจจะเป็นรถบรรทุกหกล้อหรือรถบรรทุกสิบล้อก็ได้ เพื่อใช้

สำหรับบรรทุกดินที่ได้ทำการขุดแล้ว

นอกจากนี้ผู้ประกอบการ อาจจะมีเครื่องมือเครื่องจักรที่ช่วยอำนวยความสะดวก
ในการทำงาน เช่น รถดัน รถยก รถแทรกเตอร์ เป็นต้น

ขั้นตอนการรับงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

1. ติดตามข่าวคราวและฟังการประกาศประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำ
เพื่อการเกษตร
2. ซื้อแบบประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ตามวันเวลา
และสถานที่ที่ได้ระบุไว้ในประกาศประกวดราคา
3. กำหนดยื่นซองประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรตามวัน
เวลาและสถานที่ที่ได้ระบุไว้ในประกาศประกวดราคา
4. ถ้าผู้รับจ้างขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรชนะการประกวดราคาจ้างเหมา
ขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ผู้รับจ้างจะได้รับงานขุดลอกหนองน้ำนั้นไปทำ
5. รอหนังสือนัดวันและทำสัญญาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรภายในกำหนด
6. ลงมือทำตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง

การประกาศประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ในการประกาศประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ทาง
จังหวัดหรือหน่วยงานผู้ว่าจ้างประกาศประกวดราคาโดยการออกหนังสือแสดงรายละเอียดต่าง ๆ
เกี่ยวกับเอกสารประกวดราคา แล้วนำไปติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันที่ส่วนราชการต่าง ๆ
ส่วนใหญ่จะเป็นที่ส่วนจังหวัด สำนักงานชลประทานหรือสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

รายละเอียดในการประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

1. การเตรียมการก่อนเสนอราคาและเอกสารแนบท้ายการประกวดราคา

1.1 ผู้เสนอราคาต้องตรวจสอบศึกษาแบบรายการ รายละเอียดการควบคุมงาน ตลอดจนพิจารณาข้อความและเงื่อนไขที่ระบุในแบบฟอร์มสัญญา และเอกสารที่แนบท้าย เอกสารประกวดราคาจากผู้เสนอราคาได้เข้าไปให้เป็นที่เข้าใจโดยแจ่มแจ้ง ถ้าสงสัยในความหมาย อันแท้จริงส่วนหนึ่งส่วนใดที่ระบุในเอกสารประกวดราคา ให้ผู้เสนอราคาทำคำร้องขอทราบความหมายนั้น ๆ จากหน่วยงานผู้ว่าจ้างและต้องใช้เวลาหน่วยงานผู้ว่าจ้างที่จะตอบเป็นระยะเวลา พอเพียงก่อนถึงกำหนดยื่นคำเสนอ การตีความใด ๆ ที่มีได้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษรจะไม่ผูกพัน ผู้ว่าจ้าง ถ้าภายหลังการตรวจสอบแบบและรายการรายละเอียดการควบคุมงาน ปรากฏว่าแบบ หรือรายการรายละเอียดการควบคุมงานคลาดเคลื่อนผิดไปอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้เสนอราคาต้อง แจ้งขอคลาดเคลื่อนนั้นให้แก่หน่วยงานที่ผู้ว่าจ้างทราบเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนถึงกำหนดยื่นคำเสนอ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน ถ้าเลขไม่แจ้ง และขอคลาดเคลื่อนดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขและ จัดทำเพื่อให้งานตามประกวดราคานี้แล้วเสร็จบริบูรณ์ถูกต้องตามรูปแบบหรือรายการรายละเอียด การควบคุมงานแล้ว ผู้เสนอราคาต้องรับผิดชอบ

1.2 ผู้เสนอราคาต้องไปติดต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ผู้ว่าจ้าง เพื่อรับฟังคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ แหล่งวัสดุ เส้นทางคมนาคม สถานแรงงานในท้องถิ่นและอื่น ๆ ตลอดจนตรวจดูสถานที่ที่จะเข้าทำงานจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำตามวัน เวลา และสถานที่ ดังที่ระบุไว้ในประกาศประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

1.3 เอกสารแนบท้ายเอกสารประกวดราคา

1.3.1 แบบรูปรายการละเอียด

1.3.2 แบบใบเสนอราคา

1.3.3 แบบสัญญาจ้าง

1.3.4 แบบหนังสือคำประกัน

- หลักประกันซอง
- หลักประกันสัญญา
- หลักประกันการรับเงินค่าจ้างล่วงหน้า
- หลักประกันผลงาน

1.3.5 สูตรการปรับราคา

1.3.6 อุปกรณ์การก่อสร้างครบตามที่กำหนด

2. คุณสมบัติของผู้เสนอราคา

2.1 ผู้เสนอราคาต้องเป็นผู้มีอาชีพรับจ้างงานที่ประกวดราคาจ้าง และต้องไม่เป็นผู้ถูกแจ้งเวียนชื่อผู้ทำงานของทางราชการหรือห้ามติดต่อหรือห้ามเข้าเสนอราคากับหน่วยงานที่เป็นผู้ว่าจ้าง

2.2 ผู้เสนอราคาต้องไม่เป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกัน ซึ่งอาจปฏิเสธไม่ยอมขึ้นศาลไทย เว้นแต่รัฐบาลของผู้เสนอราคาได้มีคำสั่งให้สละเอกสิทธิ์และความคุ้มกันเช่นนั้น

2.3 ผู้เสนอราคาต้องผ่านการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น ในการจ้างของหน่วยงานที่ว่าจะจ้าง

2.4 ผู้เสนอราคาจะต้องเป็นนิติบุคคลและมีผลงานก่อสร้างประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาจ้างในวงเงินไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ และเป็นผลงานที่เป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่จังหวัดเชื่อถือได้

3. หลักฐานการเสนอราคา

ผู้เสนอราคาจะต้องเสนอเอกสารหลักฐานแนบมาพร้อมกับซองประกวดราคาตั้ง
ผู้

3.1 สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทและสำเนาใบทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ถ้ามี) พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้อง

3.2 หนังสือมอบอำนาจซึ่งปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมายในกรณีที่ผู้เสนอราคา
มอบอำนาจให้บุคคลอื่นลงนามในใบเสนอราคาแทน

3.3 สำเนาหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างพร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้อง

3.4 บัญชีรายการเอกสารทั้งหมดที่ได้ยื่นพร้อมกับซองประกวดราคา

4. การยื่นซองประกวดราคา

4.1 ผู้เสนอราคาต้องยื่นเสนอราคาตามแบบที่กำหนดไว้ในเอกสารการประกวด
ราคานี้โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น และจะต้องกรอกข้อความให้ถูกต้องครบถ้วนลงลายมือชื่อ
ของผู้เสนอราคาให้ชัดเจน จำนวนเงินที่เสนอจะต้องระบุตรงกันทั้งตัวเลขและตัวอักษรโดยไม่มี
การขุดลบหรือแก้ไข หากมีการขุดลบ ตก เต็ม แก้ไข เปลี่ยนแปลงจะต้องลงลายมือชื่อผู้เสนอ
ราคาร่วมประทับตรา (ถ้ามี) กำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

4.2 ผู้เสนอราคาต้องกรอกปริมาณวัสดุและราคาในบัญชีรายการก่อสร้าง ให้
ครบถ้วน ในการเสนอราคาให้เสนอเป็นเงินบาทและเสนอราคาเพียงราคาเดียว โดยเสนอ
ราคารวมและหรือราคาต่อหน่วยและหรือต่อรายการตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ท้ายใบเสนอราคาให้ถูก
ต้องทั้งนี้ราคารวมที่เสนอจะต้องตรงกันทั้งตัวเลขและตัวหนังสือถ้าตัวเลขและตัวหนังสือไม่ตรงกัน
ให้ถือตัวหนังสือเป็นสำคัญ โดยคิดราคารวมทั้งสิ้นซึ่งรวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีอากรอื่นและค่า
ใช้จ่ายที่ปวงไว้แล้วราคาที่เสนอจะต้องเสนอกำหนดยื่นราคาไม่น้อยกว่าวันที่ระบุในรายละเอียด

เอกสารประกวดราคา โดยภายในกำหนดยื่นราคาผู้เสนอราคาต้องรับผิดชอบราคาที่ตนได้เสนอไว้และจะถอนการเสนอราคามีได้

4.3 ผู้เสนอราคาจะต้องเสนอกำหนดเวลาดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรายละเอียดเอกสารประกวดราคา

4.4 ก่อนยื่นซองประกวดราคา ผู้เสนอราคาควรตรวจร่างสัญญาแบบรูปและรายละเอียดให้ถี่ถ้วนและเข้าใจเอกสารประกวดราคาทั้งหมดเสียก่อนที่จะตกลงยื่นซองประกวดราคาตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

4.5 ผู้เสนอราคาจะต้องยื่นซองประกวดราคาที่เปิดผนึกของเรียบร้อยจำนวนหนึ่งถึงประธานคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา โดยระบุไว้ที่หน้าซองว่า "ใบเสนอราคาตามเอกสารประกวดราคาเลขที่....." ยื่นต่อคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาตามวัน เวลาที่กำหนด เมื่อนั้นกำหนดเวลายื่นซองประกวดราคาแล้วจะไม่มีกรรับซองประกวดราคาโดยเด็ดขาดและคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะทำการพิจารณาผลการประกวดราคา ซองประกวดราคาที่ยื่นต่อทางการแล้วจะถอนคืนมิได้

5. หลักประกันของ

ผู้เสนอราคาต้องวางหลักประกันของ ในวงเงินประกันของตามที่ทางราชการกำหนดพร้อมกับการยื่นซองประกวดราคาวงเงิน .....บาท (.....) โดยใช้หลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

5.1 เงินสด

5.2 เช็คที่ธนาคารสั่งจ่ายให้แก่จังหวัด โดยเป็นเช็คลงวันที่ที่ยื่นซองประกวดราคาหรือก่อนหน้านั้นไม่เกิน 3 วันทำการของทางราชการ กรณีต้องเสียค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บเงินตามเช็คดังกล่าวให้เป็นภาระของผู้เสนอราคา

5.3 หนังสือค้ำประกันของธนาคารในประเทศตามแบบหนังสือค้ำประกันดังระบุ

ในข้อ 1.3.4

5.4 พันธบัตรรัฐบาลไทย

5.5 หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์และประกอบธุรกิจค้ำประกัน ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้แจ้งชื่อเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบแล้วโดยอนุโลมให้ใช้ตามแบบหนังสือค้ำประกันดังระบุ

ในข้อ 1.3.4

6. หลักเกณฑ์และสิทธิในการพิจารณาราคา

6.1 ในการประกวดราคา กรรมการจะพิจารณาตัดสินด้วยราคารวมทั้งปรากฏในใบเสนอราคา

6.2 หากผู้เสนอราคารายใดมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามข้อ 2 หรือยื่นหลักฐานการเสนอราคาไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามข้อ 3 หรือยื่นซองประกวดราคาไม่ถูกต้องตามข้อ 4 แล้ว คณะกรรมการฯ จะไม่รับพิจารณาราคาของผู้เสนอราคานั้นนับแต่วันที่เป็นข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือที่ผิดแผกไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ ทั้งนี้เฉพาะในกรณีที่พิจารณาเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ว่าจ้างเท่านั้น

6.3 ผู้ว่าจ้างสงวนสิทธิไม่พิจารณาราคาของผู้เสนอราคา โดยไม่มีการผ่อนผันในกรณีดังต่อไปนี้

6.3.1 ไม่ปรากฏชื่อผู้เสนอราคารายนั้น ในบัญชีผู้รับเอกสารประกวดราคาหรือในหลักฐานการรับเอกสารประกวดราคาของหน่วยงานที่ว่าจ้าง

6.3.2 ไม่กรอกชื่อนิติบุคคล (บุคคลธรรมดา) หรือลงลายมือชื่อผู้เสนอราคาอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งหมดในใบเสนอราคา

6.3.3 เสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา ที่มีผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่น

6.3.4. ราคาที่เสนอมีการขุดลบ ตก เต็ม แก้วไข เปลี่ยนแปลงโดยผู้เสนอราคามีได้ลงลายมือชื่อพร้อมประทับตรา (ถ้ามี) กำกับไว้

6.3.5. หลักประกันของมีจำนวนต่ำกว่าที่ระบุในข้อ 5 หรือไม่ใช่หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือหนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนตามแบบแนบท้ายเอกสารประกวดราคา

6.4. ในการตัดสินการประกวดราคาหรือในการทำสัญญา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาหรือหน่วยงานที่ว่าจ้างมีสิทธิให้ผู้เสนอราคาชี้แจง ข้อเท็จจริงสภาพฐานะหรือข้อเท็จจริงอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับผู้เสนอราคาได้ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะไม่รับราคาหรือไม่ทำสัญญาหากหลักฐานดังกล่าวไม่มีความเหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

6.5. ผู้ว่าจ้างทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุด หรือราคาหนึ่งราคาใด หรือราคาข้อเสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจพิจารณาเลือกจ้างในจำนวนหรือขนาดหรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใด หรืออาจจะยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่พิจารณาจัดจ้างเลยก็ได้ สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และให้ถือว่าการตัดสินของหน่วยงานที่ว่าจ้างเป็นเด็ดขาด ผู้เสนอราคาจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ มิได้ รวมทั้งหน่วยงานที่ว่าจ้างจะพิจารณายกเลิกการประกวดราคา และลงโทษผู้เสนอราคาเสมือนเป็นผู้ที่จ้างหากมีเหตุที่เชื่อได้ว่าการเสนอราคากระทำไปโดยไม่สุจริต หรือมีการสมยอมกันในการเสนอราคา

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุด เสนอราคาต่ำจนคาดหมายได้ว่าไม่อาจดำเนินงานตามสัญญาได้ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาหรือหน่วยงานที่ว่าจ้างจะให้ผู้เสนอราคารายนั้นชี้แจงและแสดงหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่า ผู้เสนอราคาสามารถดำเนินงานตามประกวดราคาจ้างให้เสร็จสมบูรณ์ หากคำชี้แจงไม่เป็นที่ยอมรับได้ หน่วยงานที่ว่าจ้างมีสิทธิที่จะไม่รับราคาของผู้เสนอราคารายนั้น

7. การทำสัญญาจ้าง

ผู้ชนะการประกวดราคา จะต้องทำสัญญาจ้างตามแบบสัญญาที่ได้รับไว้กับหน่วยงานผู้ว่าจ้างภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งและจะต้องวางหลักประกันสัญญาเป็นจำนวนเงินเท่ากับร้อยละห้าของราคาค่าจ้างที่ประกวดราคาได้ ให้หน่วยงานที่ว่าจ้างยึดถือไว้ขณะทำสัญญาโดยใช้หลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

7.1 เงินสด

7.2 เช็คที่ธนาคารสั่งจ่ายให้แก่หน่วยงานผู้ว่าจ้าง โดยเป็นเช็คลงวันที่ทำสัญญาหรือก่อนหน้านั้นไม่เกิน 7 วันทำการของทางราชการ

7.3 หนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศ ตามแบบหนังสือค้ำประกันดังระบุในข้อ 1.3.4

7.4 พันธบัตรรัฐบาลไทย

หลักประกันนี้จะคืนให้โดยไม่มีดอกเบี้ยภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ผู้ชนะการประกวดราคา (ผู้รับจ้าง) พ้นจากข้อผูกพันตามสัญญาจ้างแล้ว

8. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน (สำหรับการจ้างที่เป็นราคาต่อหน่วย)

หน่วยงานที่ว่าจ้างจะจ่ายค่าจ้างต่อหน่วยของงานแต่ละรายการที่ได้ทำสำเร็จจริงตามราคาต่อหน่วยที่กำหนดไว้ในใบแจ้งปริมาณงานและราคา

หน่วยงานที่ว่าจ้างจะจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นรายงวดตามข้อสัญญาที่กำหนดแล้วแต่จะเป็นกึ่งงวด เมื่อหน่วยงานที่ว่าจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ว่าจ้างได้ทำการตรวจสอบผลงานที่ทำเสร็จแล้ว และปรากฏว่าเป็นที่น่าพอใจตรงตามข้อกำหนดแห่งสัญญาทุกประการ หน่วยงานที่ว่าจ้างจะออกหนังสือรับรองการรับมอบงานนั้นให้ไว้แก่ผู้รับจ้าง

การจ่ายเงินงวดสุดท้ายจะจ่ายให้เมื่องานทั้งหมดตามสัญญาได้แล้วเสร็จทุก

ประการ

9. อัตราค่าปรับ

ค่าปรับตามแบบสัญญาจ้างทั่วไป จะกำหนดในอัตราร้อยละ 0.10 ของค่าจ้าง ตามสัญญาต่อวัน

10. การรับประกันความชำรุดบกพร่อง

ผู้ชนะการประกวดราคาซึ่งได้ทำข้อตกลงเป็นหนังสือหรือทำสัญญาจ้างตามแบบ ดังระบุในข้อ 1.3.3 แล้วแต่กรณีจะต้องรับประกันความชำรุดบกพร่องของงานจ้างที่เกิดขึ้น ภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถัดจากวันที่หน่วยงานที่ว่าจ้างได้รับมอบงานโดยผู้รับจ้างต้อง รับผิดชอบซ่อมแซมแก้ไขให้ใช้งานได้ตั้งเดิมภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งความชำรุด บกพร่อง

11. การจ่ายเงินล่วงหน้า

ผู้เสนอราคามีสิทธิเสนอขอรับเงินล่วงหน้าในอัตราไม่เกินร้อยละ 10 ของราคา ค่าจ้างทั้งหมด แต่ทั้งนี้จะต้องส่งมอบหลักประกันเงินล่วงหน้า เป็นพันธบัตรรัฐบาลไทยหรือหนังสือ ค่าประกันของธนาคารในประเทศตามแบบดังระบุในข้อ 1.3.4 ให้แก่หน่วยงานผู้ว่าจ้างก่อนการ รับชำระเงินล่วงหน้า

12. การหักเงินประกันผลงาน

ในการจ่ายเงินแต่ละงวด หน่วยงานผู้ว่าจ้างจะหักเงินจำนวนร้อยละ 10 ของเงินที่ต้องจ่ายในงวดนั้นเพื่อเป็นการประกันผลงาน ในกรณีที่เงินประกันผลงานจะต้องถูกหักไว้ทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 6 เดือน (สำหรับสัญญาที่เป็นราคาต่อหน่วย) หรือของค่าจ้างทั้งหมด (สำหรับสัญญาที่เป็นราคาเหมารวม)

ผู้รับจ้างมีสิทธิที่จะขอเงินประกันผลงานคืน โดยผู้รับจ้างจะต้องวางหนังสือค้ำประกันของธนาคารซึ่งออกโดยธนาคารภายในประเทศ ตามแบบหนังสือค้ำประกันดังระบุในข้อ 1.3.4 มาวางไว้ต่อหน่วยงานผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันแทนก็ได้

หน่วยงานผู้ว่าจ้างจะคืนเงินประกันผลงาน และหรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารดังกล่าวให้แก่ผู้รับจ้างพร้อมกับการจ่ายเงินงวดสุดท้าย

13. ข้อสงวนสิทธิในการเสนอราคาและอื่น ๆ

13.1 เงินค่าจ้างสำหรับงานจ้างครั้งนี้ได้มาจากเงินงบประมาณประจำปี

เงินกู้จาก.....และเงินช่วยเหลือจาก.....

การลงนามในสัญญาจะกระทำได้ต่อเมื่อหน่วยงานผู้ว่าจ้าง ได้รับอนุมัติเงินค่าสร้างจากงบประมาณประจำปี เงินกู้จาก ..... และเงินช่วยเหลือจาก.....แล้วเท่านั้น

13.2 เมื่อหน่วยงานผู้ว่าจ้างได้คัดเลือกผู้เสนอราคารายใดให้เป็นผู้รับจ้าง และได้ตกลงจ้างตามประกวดราคาจ้างแล้ว ถ้าผู้รับจ้างจะต้องส่งหรือนำสิ่งของมาเนืองงานจ้างดังกล่าว เข้ามาจากต่างประเทศและของนั้นต้องนำเข้ามาโดยทางเรือในเส้นทางที่เรือไทยเดินอยู่ และสามารถให้บริการรับขนได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศกำหนด ผู้เสนอราคาซึ่งเป็นผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์ ดังนี้

13.2.1 แจ้งการสั่งหรือนำสิ่งของดังกล่าวเข้ามาจากต่างประเทศต่อ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ภายใน 7 วันถัดจากวันที่ผู้รับจ้างสั่งหรือซื้อของ จากต่างประเทศ เว้นแต่เป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุก โดยเรืออื่นได้

13.2.2 จัดการให้สิ่งของดังกล่าวบรรทุกโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิ เช่นเดียวกับเรือไทยจากต่างประเทศมายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ให้บรรทุกสิ่งของนั้นโดยเรืออื่นที่มีใช้เรือไทย ซึ่งจะต้องได้ รับอนุญาตเช่นนั้นก่อนบรรทุกของลงเรืออื่น หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่น

13.2.3 ในกรณีที่ไม่มีปฏิบัติงาน 13.2.1 หรือ 13.2.2 ผู้รับจ้างจะต้อง รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพาณิชย์

13.3 ผู้ชนะการประกวดราคาไม่ไปทำสัญญาหรือข้อตกลงภายในเวลาที่ทาง ราชการกำหนดตั้งระบุไว้ หน่วยงานผู้ว่าจ้างจะริบหลักประกันซองหรือเรียกคืนจากผู้ออกหนังสือ คำประกันของทันทีและอาจพิจารณาเรียกคืนให้ชดใช้ความเสียหายอื่น (ถ้ามี) รวมทั้งจะพิจารณา ให้เป็นผู้ทิ้งงานตามระเบียบของทางราชการ

13.4 หน่วยงานผู้ว่าจ้างสงวนสิทธิที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขหรือข้อกำหนด ในแบบสัญญาให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด (ถ้ามี)

14. การปรับราคาค่างานก่อสร้าง

การปรับราคาค่างานก่อสร้างตามสูตรการปรับราคา จะนำมาใช้ในกรณีที่ค่า งานก่อสร้างลดลงหรือเพิ่มขึ้น โดยวิธีการดังต่อไปนี้

สูตรการปรับราคา (สูตรค่า K) จะต้องคงที่ที่ระดับที่กำหนดไว้ในวันแล้วเสร็จ ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือภายในระยะเวลาที่หน่วยงานผู้ว่าจ้างได้ขยายออกไป, โดยจะใช้

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

สูตรของทางราชการที่ได้ระบุไว้

15. มาตรฐานฝีมือช่าง

เมื่อหน่วยงานผู้ว่าจ้างได้คัดเลือกผู้เสนอราคารายใดให้เป็นผู้รับจ้างและได้ตกลงจ้างก่อสร้างตามประกาศนี้แล้ว ผู้เสนอราคาจะต้องตกลงว่าในการปฏิบัติงานก่อสร้างดังกล่าว ผู้เสนอราคาจะต้องมีและให้ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่างจากสถาบันของทางราชการหรือผู้มีวุฒิระดับ ปวช. ปวส. และ ปวท. หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพร.) รับรองให้เข้ารับราชการได้ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของแต่ละสาขาช่างแต่ละต้องมีช่างจำนวนอย่างน้อย 1 คนในแต่ละสาขาช่างดังต่อไปนี้

15.1 วิศวกรโครงการวุฒิไม่ต่ำกว่าภาคีวิศวกรตาม กว. สาขาโยธาหรือก่อสร้าง จำนวน 1 นาย

15.2 ช่างประจำโครงการ วุฒิไม่ต่ำกว่า ปวช. และวุฒิไม่ต่ำกว่า ปวส. อย่างละ 1 นาย

15.3 .....ฯลฯ.....

16. ผลการประกวดราคา

ผู้เสนอราคาที่สนใจจะติดต่อขอทราบผลการประกวดราคาได้ ณ สถานที่ประกวดราคานั้นในเวลาราชการและไม่ผูกพันหน่วยงานผู้ว่าจ้าง ที่จะต้องแจ้งโดยตรงให้ผู้เสนอราคาทราบแต่อย่างใด

17. หลักเกณฑ์ของการสนองรับราคา

เมื่อหน่วยงานผู้ว่าจ้างพิจารณารับราคาของผู้เสนอราคารายใดแล้ว จะสนองรับราคาเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้เสนอราคานั้น พร้อมทั้งแจ้งกำหนดนัดให้มาทำสัญญา

18. หลักเกณฑ์การคืนหลักประกันซองประกวดราคา

หลักประกันซองประกวดราคาจะคืนให้แก่ผู้เสนอราคาภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้นำพิจารณาคัดเลือกผู้ชนะการประกวดราคาเรียบร้อยแล้ว เว้นแต่ผู้เสนอราคารายที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ชนะการประกวดราคาและผู้เสนอราคารายที่อยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาตัดไปอีกสองราย จะคืนหลักประกันซองประกวดราคาให้ต่อเมื่อได้ทำสัญญากับผู้รับจ้างเรียบร้อยแล้ว

19. หลักเกณฑ์การทำสัญญา

19.1 ก่อนทำสัญญาต่อกัน ผู้เสนอราคาจะตรวจร่างสัญญาที่จะทำต่อกันล่วงหน้าได้

19.2 ผู้เสนอราคาต้องไปทำสัญญากับหน่วยงานผู้ว่าจ้างภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือสนองรับราคา

ระยะเวลาที่กำหนดให้ไปทำสัญญาดังกล่าวข้างต้น หากผู้ว่าจ้างมีความจำเป็นไม่อาจลงนามในสัญญาได้และจะต้องเลื่อนกำหนดเวลาในการลงนามในสัญญาออกไป ผู้เสนอราคาต้องยินยอมไปทำสัญญาตามกำหนดเวลาที่เลื่อนออกไปนั้น และไม่ถือเป็นข้อผิดพลาดอันจะนำมากล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องสิทธิใด ๆ จากผู้ว่าจ้าง

19.3 ก่อนหรือในขณะที่ทำสัญญาผู้เสนอราคาต้องนำเงินสดหรือสัญญาค้ำประกันตามแบบฟอร์มของผู้ว่าจ้างของธนาคาร ซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทยและเป็นที่เชื่อถือของ

ผู้ว่าจ้างให้วางไว้กับผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาในวงเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ ห้าของราคาจ้างเหมาทั้งสิ้นที่ระบุในสัญญา

19.4 สัญญาจะเริ่มนับถัดจากวันที่ผู้ว่าจ้างแจ้งให้ผู้รับจ้างเข้าปฏิบัติงานเป็น ต้นไป

19.5 ก่อนหรือขณะทำสัญญาผู้เสนอราคาต้องยื่นหลักฐานต่อไปนี้ให้ผู้ว่าจ้าง ตรวจสอบ

19.5.1 สำเนารูปถ่ายหนังสือรับรองแสดงการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ของสำนักงานจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางหรือสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัด กรม ทะเบียนการค้ากระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่จดทะเบียนมีผลใช้บังคับในปัจจุบันซึ่งรับรองสำเนาถูกต้อง แล้ว โดยผู้มีอำนาจทำนิติกรรมแทนนิติบุคคล

19.5.2 หนังสือมอบอำนาจที่ติดอากรแสตมป์ครบถ้วน ถ้าผู้จะทำสัญญา เป็นตัวแทนผู้ได้รับมอบอำนาจจากนิติบุคคล

19.5.3 บัตรประจำตัวของผู้ทำสัญญา ที่ออกโดยส่วนราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ ถ้าเป็นชาวต่างประเทศอนุมัติให้ใช้หนังสือเดินทางแทนได้

19.6 ควรมีพยานฝ่ายผู้เสนอราคาลงชื่อเป็นพยานในสัญญาด้วย 1 คน

19.7 สำระสำคัญในการทำสัญญาต่อกัน ปรากฏรายละเอียดตามร่างสัญญา ของทางราชการพร้อมเอกสารที่แนบ

20. หลักเกณฑ์และสิทธิในการริบหลักประกันของประกวดราคาและการรับผิดชอบ

ผิดخذใช้ค่าเสียหาย

20.1 ผู้ว่าจ้างจะริบหลักประกันของประกวดราคาจากผู้เข้าประกวดราคานำมา วางไว้ทั้งหมดหาก

20.1.1 ผู้เข้าประกวดราคาถอนการเสนอราคา หรือ

20.1.2 ผู้ชนะการประกวดราคาไม่ยอมรับหรือหลีกเลี่ยงการรับ

หนังสือสนองรับราคาหรือ

20.1.3 ผู้ว่าจ้างไม่สามารถส่งหนังสือสนองรับราคาไปถึงผู้ชนะการ

ประกวดราคาได้เนื่องจาก

- ผู้เสนอราคายุติกิจการ หรือ
- ผู้เสนอราคาจดทะเบียนเลิกนิติบุคคล หรือ
- ผู้เสนอราคาย้ายสำนักงานไปจากสถานที่ที่ระบุในหนังสือเสนอราคา

หรือสถานที่ที่ระบุในหลักฐานทางทะเบียนของทางราชการ โดยไม่แจ้งให้หน่วยงานผู้ว่าจ้างทราบ

20.1.4 ผู้ชนะการประกวดราคาไม่ไปทำสัญญากับผู้ว่าจ้างภายหลังที่

ผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือเตือนไปแล้ว 3 ครั้ง ๆ ละ 7 วันในเมื่อได้รับหนังสือสนองรับราคาจากผู้ว่าจ้างแล้ว หรือไม่ในเมื่อหนังสือสนองรับราคาไปถึงสำนักงานของผู้ชนะการประกวดราคา ณ สถานที่ที่ระบุในหนังสือเสนอราคา หรือสถานที่ที่ระบุในหลักฐานทางทะเบียนของทางราชการแล้ว (อายุสัญญา ไม่เกิน 90 วัน)

ในการใช้สิทธิริบหลักประกันของประกวดราคาดังกล่าวข้างต้นนี้ ไม่ผูกพันผู้ว่าจ้าง ในอันที่จะต้องแจ้งหรือเตือนให้ผู้เข้าประกวดราคาทราบก่อนแต่อย่างใด

20.2 ในระหว่างระยะเวลาการขุดลอกหนองน้ำ ผู้รับจ้างพึงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายและระเบียบได้กำหนดไว้โดยเคร่งครัด

การประมาณการค่าก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุดลอกหนองน้ำ)

ในการที่ผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำจะยื่นของประกวดราคาสำหรับงานในแต่ละโครงการนั้น ผู้ประกอบการจะต้องประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานขุดลอกหนองน้ำโดยละเอียดดังนี้

1. ค่าขนส่งเครื่องมือ

2. ค่าทางป่า
3. ค่าสำรวจเพื่อการก่อสร้าง
4. ค่าสำนักงานสนามชั่วคราว
5. งานขุดดินเหลว (BANK) โดยระบุระยะขุดดินเป็นเมตร
6. งานดินขุด โดยระบุระยะขุดดินเป็นเมตร
7. งานดินถม (แน่น) โดยระบุระยะขุดดินเป็นเมตร
8. งานลูกรัง (แน่น) โดยระบุระยะขุดดินเป็นเมตร
9. ปลุกหญ้า
10. คอนกรีต
11. เหล็กเสริม
12. สวดผูกเหล็ก
13. ไม้แบบ
14. ตะปู
15. หินเรียง
16. หินก่อ
17. คอนกรีตลาดคลอง
18. กรวดทรายระบายน้ำและรองพื้น (หลวม)
19. งานปรับแต่งดินขุดทิ้ง
20. ท่อ คสล.ขนาด DIA 0.80 เมตร
21. ท่อ คสล.ขนาด DIA ..... เมตร
22. ท่อ GS ขนาด DIA ..... นิ้ว
23. ท่อ PVC ขนาด DIA 2 นิ้ว
24. งานสูบน้ำทิ้ง
25. ป้ายชื่อโครงการ

26. ไม้เนื้อแข็ง 2" X 8"

27. ระยะชนหิน (กิโลเมตร)

28. ระยะชนทราย (กิโลเมตร)

ซึ่งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่ผู้ประกอบการจะแสดงไปกับ ใบเสนอราคาในการยื่นซองประกวดราคา เรียกเอกสารชุดนี้ว่า "ใบแจ้งปริมาณงานและราคา" อาจจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ก็ได้โดยแต่ละรายการของค่าใช้จ่ายจะต้องระบุปริมาณ หน่วย ราคาต่อหน่วย ค่าวัสดุรวมกับค่าแรง และหมายเหตุให้ชัดเจน รวมทั้งรวมราคาก่อสร้างทั้งหมดในแต่ละโครงการเป็นการสรุปท้าย สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ ทางหน่วยงานผู้ว่าจ้างจะแนบมาให้พร้อมกับเอกสารต่าง ๆ ในการประกวดราคาเมื่อผู้ประกอบการซื้อแบบประกวดราคา โดยทางหน่วยงานผู้ว่าจ้างแต่ละหน่วยงานจะมีราคากลางสำหรับแต่ละรายการอยู่แล้ว ผู้ประกอบการจะไม่รู้ราคากลางนั้นผู้ประกอบการจะต้องกรอกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ไปตามความเป็นไปได้ในแต่ละโครงการ แล้วยื่นซองประกวดราคา หน่วยงานผู้ว่าจ้างจะพิจารณาคัดเลือกตามขั้นตอนการต่อไป

คำแนะนำในการกรอก "ใบแจ้งปริมาณงานและราคา" แบบอัตราราคาต่อหน่วย (UNITPRICE)

1. ผู้เสนอราคาต้องเสนอราคาโดยกรอกให้ครบถ้วนตามรายการที่กำหนดใน "ใบแจ้งปริมาณงานและราคา" ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและเปรียบเทียบกับราคากลางของหน่วยงานผู้ว่าจ้าง
2. ปริมาณงานที่กำหนดใน "ใบแจ้งปริมาณงานและราคา" เป็นปริมาณงานโดยประมาณ เมื่อทำจริงอาจเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงได้ตามสภาพที่เป็นจริงในสนาม การคำนวณหาปริมาณที่แท้จริงให้ยึดวิธีการของแต่ละหน่วยงานที่ผู้ว่าจ้าง
3. อัตราราคา หมายถึง อัตราราคาต่อหน่วย (UNIT PRICE) ของราคางานแต่ละรายการที่กำหนดโดย ให้แยกรายละเอียดเป็นค่าวัสดุ ค่าแรง อนึ่ง "ค่าวัสดุ" หมายถึงค่า

วัสดุก่อสร้างและหรืออุปกรณ์ก่อสร้างที่จำเป็นจะต้องจัดหาเพื่อประกอบการใช้งาน "ค่าแรง" หมายถึง ค่าแรงบุคคลและค่าดำเนินงานของเครื่องจักรเครื่องมือ ที่จำเป็นแก่การใช้งานแทนแรงงานบุคคล (ค่าดำเนินงานของเครื่องจักรเครื่องมือหมายถึง ค่าเบี่ยขับ ค่าน้ำมัน ค่าอะไหล่ และค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรเครื่องมือ ฯลฯ) ในการแสดงราคา ผู้เสนอราคาต้องเสนอรายละเอียด หลักฐาน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการคำนวณราคางาน แบบเสนอพร้อมของเสนอราคาด้วย มิฉะนั้นทางหน่วยงานผู้ว่าจ้างจะไม่พิจารณารับราคา รายละเอียดการคำนวณราคางานนี้จะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ ซึ่งจัดทำและรับรองโดยวิศวกรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2505

4. ค่าอำนวยความสะดวกและการดำเนินงาน หมายถึง ค่าของงานที่นอกเหนือจากที่กำหนดในแบบและรายการรายละเอียดการก่อสร้าง ซึ่งได้แก่

- ค่าปลูกสร้างโรงเรือนชั่วคราว
- ค่าเตรียมงานวางผังปรับพื้นที่
- ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน
- ค่ายามพาหนะและเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ฯลฯ

5. ค่ากำไร ให้คำนวณเป็นร้อยละตามที่ระบุใน "งานดำเนินการ"

6. ค่าภาษี หมายถึง

- ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มให้คำนวณเป็นร้อยละ 7 หรือตามที่ระบุในงานดำเนินการ
- ค่าภาษีอื่น ๆ ให้คำนวณเป็นร้อยละ 0.96 หรือตามที่ระบุไว้ในงาน

ดำเนินการ

7. ราคาเสนอรวมเฉลี่ย หมายถึง ราคาที่ได้นำค่าอำนวยความสะดวกและการดำเนินงาน ค่ากำไร ค่าภาษี มาคำนวณรวมกับราคารวมแต่ละรายการที่กำหนด แล้วให้เฉลี่ยเป็น "ราคาเสนอรวมเฉลี่ย"

8. ราคาทั้งสิ้นที่เสนอในลำดับสุดท้าย ต้องมีตัวอักษรกำกับไว้ด้วย หากตัวเลขกับตัวอักษรไม่ตรงกันจะถือตัวอักษรเป็นสำคัญ

9. ลงชื่อเสนอราคา ถ้ามีตราประทับตามข้อบังคับของนิติบุคคลที่เข้าเสนอราคาให้
ประทับตราให้สมบูรณ์ไว้เป็นหลักฐาน

10. ในกรณีทำงานจ้างนี้อยู่ในขอบข่ายซึ่ง พระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรมบังคับ ผู้
ลงชื่อคิดราคาจะต้องเป็นวิศวกรผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พร้อมทั้งลงทะเบียนใบอนุญาต
ประเภทสาขาไว้เป็นหลักฐาน

เงื่อนไขการเสนอราคา

ในการเสนอราคา ผู้เสนอราคาจะต้องเสนอรายละเอียดหลักฐาน พร้อมทั้งชี้แจง
รายละเอียดการคำนวณราคางาน ตามรายการที่ระบุในใบแจ้งปริมาณงานและราคาทุกรายการ
แบบเสนอพร้อมการยื่นซองเสนอราคาด้วย มิฉะนั้นหน่วยงานผู้ว่าจ้างจะไม่พิจารณารับราคา
รายละเอียดการคำนวณราคางานนี้ ต้องเป็นไปตามหลักวิชาช่างซึ่งจัดทำและรับรองโดยวิศวกร
ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ.2505 โดยผู้เสนอราคาจัดเตรียม
เอกสารเพื่อยื่นเสนอเป็น 2 ซอง ดังนี้

ซองที่ 1 ให้บรรจุหนังสือเสนอราคา ใบแจ้งปริมาณงานและราคา แผนงานก่อสร้าง
บัญชีเครื่องจักรและรายละเอียดวิศวกรรมควบคุมงาน ใส่ซองเปิดผนึกให้เรียบร้อย

ซองที่ 2 ให้บรรจุรายละเอียดการคำนวณราคางานพร้อมหลักฐานประกอบ ใส่ซอง
ปิดผนึกให้เรียบร้อย พร้อมทั้งเขียนเลขที่ประกวดราคาและระบุให้ชัดเจนไว้หน้าซองว่า "ราย
ละเอียดการคำนวณราคางาน"

การส่งมอบงาน

เมื่อผู้รับจ้างประสงค์ที่จะส่งมอบงานช่วงหนึ่งช่วงใด ผู้รับจ้างต้องจัดทำใบส่งมอบ
งานที่แล้วเสร็จพร้อมทั้งรายละเอียดและราคาของงานที่จะส่งมอบตามแบบฟอร์มที่ผู้ว่าจ้างจะเป็น

ผู้กำหนดให้เสนอต่อคณะกรรมการการตรวจการจ้าง เพื่อให้คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจสอบ สำหรับงานจ้างเหมาแบบอัตราราคาต่อหน่วย (UNIT PRICE) งานที่ส่งมอบแต่ละงวดต้องไม่น้อยกว่า 30 วัน ยกเว้นงวดสุดท้ายและส่งมอบงานงวดละ 1 ครั้ง

บทที่ 3

ผลการศึกษา

จากการศึกษาธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 10 ราย มีผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

เพศของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

จากประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวน 13 รายของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย คือ มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.31 ส่วนเพศหญิงมีจำนวนน้อยมาก คือ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.69 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เพศของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

เพศ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ชาย	12	92.31
หญิง	1	7.69
รวม	13	100.00

อายุของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อายุของผู้ประกอบการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่จะเฉลี่ยวัยกลางคนไปแล้ว คือ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.77 อายุระหว่าง 20-29 ปี และอายุระหว่าง 50-59 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 อายุระหว่าง 30-39 ปี มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.38 ส่วนอายุระหว่าง 60-69 ปี มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.69 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อายุของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อายุ(ปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
20-29	3	23.08
30-39	2	15.38
40-49	4	30.77
50-59	3	23.08
60-69	1	7.69
รวม	13	100.00

การนับถือศาสนาของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

การนับถือศาสนา พบว่าผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรทั้ง 13 ราย
นับถือศาสนาพุทธ

สถานการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

สถานการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าผู้ประกอบการ
ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คือ มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.31 และมีผู้ประกอบการที่เป็น
หม้าย 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.69 ไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่เป็นโสดเลย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สถานการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

สถานการณ์	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
แต่งงานแล้ว	12	92.31
หม้าย	1	7.69
รวม	13	100.00

ระดับการศึกษาของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษาตอนต้น คือมีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.46 ระดับการศึกษาอาชีวศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา มีจำนวนเท่ากับระดับการศึกษาปริญญาตรี คือมีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 และระดับประถมศึกษา มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.38 ไม่มีผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือได้รับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเลย (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ระดับการศึกษา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	2	15.38
มัธยมศึกษา, อาชีวศึกษาตอนต้น	5	38.46
อาชีวศึกษาตอนปลาย, อนุปริญญา	3	23.08
ปริญญาตรี	3	23.08
รวม	13	100.00

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

สมาชิกในครัวเรือน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คือมีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.54 ผู้ประกอบการที่มีสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.38 และผู้ประกอบการที่มีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไปมีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

สมาชิกในครัวเรือน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1-3 คน	2	15.38
4-6 คน	8	61.54
6 คนขึ้นไป	3	23.08
รวม	13	100.00

อาชีพหลักของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อาชีพหลักของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เมื่อเทียบกับอาชีพอื่นแล้ว จะเห็นได้ว่าอาชีพผู้รับเหมาเป็นอาชีพที่มีจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.76 ส่วนอาชีพ

อื่น ๆ มีดังนี้ คือรับราชการเป็นกำนัน 2 ราย เป็นสมาชิกสภาจังหวัดบุรีรัมย์ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 ส่วนอีก 1 รายมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.69 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อาชีพหลักของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อาชีพ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ผู้รับเหมา	5	38.46
ค้าขาย	4	30.76
รับราชการ (กำนัน)	2	15.38
พนักงานบริษัทห้างร้าน	1	7.69
สมาชิกสภาจังหวัดบุรีรัมย์	1	7.69
รวม	13	100.00

อาชีพรองของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อาชีพรองของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเช่นผู้รับเหมาขุดลอกหนองน้ำ คือมีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.54 รองลงมาคือประกอบอาชีพค้าขายมีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.38 ส่วนอีก 3 ราย ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 23.08 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 อาชีพรองของผู้ประกอบธุรกิจตุลลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

อาชีพรอง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ผู้รับเหมา	8	61.54
ไม่มีอาชีพรอง	3	23.08
ค้าขาย	2	15.38
รวม	13	100.00

ลักษณะการประกอบธุรกิจตุลลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะของการประกอบธุรกิจตุลลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นนิติบุคคลคือมีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.92 ส่วนอีก 3 รายมีลักษณะไม่เป็นนิติบุคคลคิดเป็นร้อยละ 23.08 (ตารางที่ 9)

ขนาดของผู้ประกอบธุรกิจตุลลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับเหมารายย่อยคือมีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.92 อีก 3 ราย เป็นผู้รับเหมารายใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.08 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 ลักษณะการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะการประกอบธุรกิจ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
นิติบุคคล	10	76.92
ไม่เป็นนิติบุคคล	3	23.08
รวม	13	100.00

ตารางที่ 10 ขนาดของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ขนาดธุรกิจ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ผู้รับเหมารายย่อย	10	76.92
ผู้รับเหมารายใหญ่	3	23.08
รวม	13	100.00

ลักษณะเงินทุนในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะของเงินทุนที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้ทุนตนเองและกู้ยืมประกอบกัน โดยมีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.92 กู้ยืมอย่างเดียวมีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 ไม่มีผู้ประกอบการรายใดใช้ทุนตนเองเพียงอย่างเดียวในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ลักษณะเงินทุนในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะเงินทุน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทุนตนเองและกู้ยืม	10	76.92
กู้ยืม	3	23.08
รวม	13	100.00

แหล่งเงินทุน

กรณีที่ผู้ประกอบใช้การกู้ยืม แหล่งเงินทุนที่ผู้ประกอบการใช้ในการกู้ยืมมากที่สุดคือ ธนาคารพาณิชย์ โดยมีทั้ง 13 รายที่กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือกู้ยืมจากบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.00 กู้ยืมจากเพื่อน ๆ มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.00 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินกู้ ^{1/}	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	13	52.00
บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง	7	28.00
เพื่อน	5	20.00
รวม	25	100.00

หมายเหตุ 1/ ผู้ประกอบการมีเงินกู้มากกว่า 1 แหล่ง

เหตุผลในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

(๓๖๖)

จากการศึกษาพบว่า เหตุผลที่มีผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่พบมากที่สุดคือ เป็นธุรกิจที่รายได้คุ้มกับการลงทุน คือ มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.55 เหตุผลรองลงมาคือเป็นอาชีพที่ถนัด มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.90 มีจำนวน 1 รายที่ทำตามบรรพบุรุษหรือญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 4.55 ไม่มีรายได้ที่ประกอบธุรกิจนี้โดยทำตามเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ⁹ เหตุผลในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

เหตุผลที่ประกอบธุรกิจ ^{1/}	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รายได้คุ้มกับการลงทุน	12	54.55
เป็นอาชีพที่ถนัด	9	40.90
ทำตามบรรพบุรุษหรือญาติพี่น้อง	1	4.55
รวม	22	100.00

หมายเหตุ 1/ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่ดำเนินการร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

จากการศึกษาด้านการดำเนินงาน พบว่านอกจากประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรแล้ว ผู้ประกอบการยังประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างอื่นร่วมด้วยคือมีจำนวน 6 รายที่ประกอบธุรกิจทำถนนลูกรังและทำถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีตร่วมด้วย คิดเป็นร้อยละ 46.15 ที่ประกอบธุรกิจทำถนนลูกรังร่วมด้วยเพียงอย่างเดียวมีจำนวน 5 รายคิดเป็นร้อยละ 38.46 มีผู้ประกอบการจำนวน 2 รายที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ เช่น ถมที่หรือทำงานโยธาทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.39 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ธุรกิจรับเหมาอื่นที่ดำเนินการร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ธุรกิจรับเหมาอื่นที่ทำร่วม	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำถนนลูกรังและถนนลาดยางหรือคอนกรีต	6	46.15
ทำถนนลูกรัง	5	38.46
ถมที่และงานโยธาทั่วไป	2	15.39
รวม	13	100.00

เหตุผลที่ประกอบธุรกิจรับเหมาอื่นร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

เหตุผลที่ผู้ประกอบการประกอบธุรกิจรับเหมาอย่างอื่นร่วมด้วย พบว่ามีจำนวน 10 ราย ที่มีเหตุผลเพราะเป็นธุรกิจที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 47.62 ซึ่งเท่ากับเหตุผลที่ต้องการผลตอบแทนมากขึ้น มีจำนวนเพียง 1 รายเท่านั้นที่ประกอบธุรกิจรับเหมาอย่างอื่นร่วมด้วยเพราะโครงการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมีน้อย (ตารางที่ 15)

ลักษณะการได้งานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะการได้งานรับเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นการประมูลงานได้ โดยมีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.86 ส่วนผู้ประกอบการที่รับช่วงงานต่อจากผู้ประกอบการรายอื่น มีจำนวนเท่ากับลักษณะร่วมงานกับผู้ประกอบการรายอื่น คือมี

จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.57 (ตารางที่ 16)

ลักษณะการทำงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะการทำงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าส่วนใหญ่จะดำเนินการให้เสร็จทีละโครงการ คือมีจำนวน 9 รายคิดเป็นร้อยละ 69.23 และมีจำนวน 4 ราย ที่ดำเนินการพร้อม ๆ กันหลายโครงการคิดเป็นร้อยละ 30.77 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 15 เหตุผลที่ประกอบธุรกิจรับเหมาอื่นร่วมกับธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

เหตุผลที่ทำธุรกิจรับเหมาอย่างอื่นร่วมด้วย ^{1/}	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ใช้เครื่องมือเครื่องจักรร่วมกัน	10	47.62
ต้องการผลตอบแทนมากขึ้น	10	47.62
ธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมีน้อย	1	4.76
รวม	21	100.00

หมายเหตุ 1/ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 16 ลักษณะการดำเนินงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะการดำเนินงาน ^{๑/}	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประมุลงานได้	9	42.86
รับช่วงงานต่อจากผู้รับเหมารายอื่น	6	28.57
ร่วมงานกับผู้รับเหมารายอื่น	6	28.57
รวม	21	100.00

หมายเหตุ 1/ ผู้ประกอบแต่ละรายการมีลักษณะการดำเนินงานมาหลายลักษณะ

ตารางที่ 17 ลักษณะการทำงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ลักษณะการทำงาน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำให้เสร็จทีละโครงการ	9	69.23
ทำพร้อมกันหลายโครงการ	4	30.77
รวม	13	100.00

ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำโดยประมาณ

ระยะเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินการใน 1 โครงการ พบว่าโครงการขนาดเล็ก ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 20-30 วัน โครงการขนาดกลางใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2-5 เดือน โครงการขนาดใหญ่ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 3 เดือนขึ้นไป (ตารางที่ 18)

จำนวนโครงการที่ได้ดำเนินการและกำลังดำเนินการในปี พ.ศ.2536

จำนวนโครงการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในปีนี้ (2536) ทั้งที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้วและกำลังดำเนินการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็กคือ เฉลี่ยแล้วแต่ละรายจะได้รับงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 3.92 โครงการ รองลงมาคือโครงการขนาดกลาง ซึ่งเฉลี่ยแล้วแต่ละรายจะได้รับงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรจำนวน 2.31 โครงการ ส่วนโครงการขนาดใหญ่ เฉลี่ยแล้วแต่ละรายจะได้รับรายละเอียด 1.77 โครงการ (ตารางที่ 19)

จำนวนเครื่องจักรที่ผู้ประกอบการธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีเครื่องจักรที่จำเป็นในงานขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เช่น รถแม็คโคร (รถขุด) รถบรรทุก (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 18 ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการใน 1 โครงการ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
โครงการขนาดเล็ก		
10-20 วัน	3	33.33
20-30 วัน	5	55.56
30-40 วัน	1	11.11
โครงการขนาดกลาง		
1-2 เดือน	1	16.67
3-4 เดือน	4	66.67
5-6 เดือน	1	16.66
โครงการขนาดใหญ่		
3-5 เดือน	1	50.00
5 เดือนขึ้นไป	1	50.00

ตารางที่ 19 จำนวนโครงการที่ได้ดำเนินการและกำลังดำเนินการในปี พ.ศ.2536

(หน่วย : โครงการ)

รายชื่อ	โครงการขนาดเล็ก	โครงการขนาดกลาง	โครงการขนาดใหญ่
1	14	-	-
2	-	5	-
3	6	-	-
4	-	-	20
5	6	-	-
6	4	6	-
7	5	-	-
8	7	-	-
9	4	-	-
10	6	-	-
11	2	5	-
12	3	6	-
13	-	2	3
รวม	51	30	23

ตารางที่ 20 จำนวนเครื่องจักรที่ผู้ประกอบการจกขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมี

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	จำนวนเฉลี่ยต่อ 1 ราย(คัน)
รถขุด(แม็คโคร)	11	84.61	1.84
รถตัก	6	46.15	1.15
รถบรรทุก 6 ล้อ	2	15.28	0.23
รถบรรทุก 10 ล้อ	12	92.30	4.23
รถเกรด	5	38.46	0.54
รถลาก(เทเลอร์)	8	61.54	0.77
รถรอน้ำมัน(ออยล์เลอร์)	5	38.46	0.54
รถแทรกเตอร์	1	7.69	0.08
รถบด	1	7.69	0.08
รถไถ	2	15.28	0.15

ค่าใช้จ่ายโดยประมาณในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร 1 โครงการ

ค่าใช้จ่ายในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าในแต่ละโครงการ ไม่ว่าจะ
เป็นโครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดกลางและโครงการขนาดใหญ่ จะมีค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบ
ต่อทุนดำเนินการแล้วเท่ากัน คือประมาณร้อยละ 70 ของทุนดำเนินการในแต่ละโครงการ โดย
มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายหลัก ๆ ดังนี้คือ ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าน้ำมันและค่าซ่อมเครื่องจักร
และอุปกรณ์ คือประมาณร้อยละ 20 ของทุนดำเนินการทั้งหมด รองลงมาคือค่าวัสดุก่อสร้าง

ประมาณร้อยละ 10 ของทุนดำเนินการทั้งหมด (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายโดยประมาณในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร 1 โครงการ

(หน่วย : ร้อยละ)

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงินต่อทุนดำเนินการ
ค่าน้ำมัน	20
ค่าซ่อมเครื่องจักรและอุปกรณ์	20
ค่าวัสดุก่อสร้าง	10
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	8
ค่าสึกหรอเครื่องจักรและอุปกรณ์	5
ค่าหญ้า	5
ค่าจ้างคนงาน	2
รวม	70

ผลตอบแทนโดยประมาณจากการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ผลตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า ผู้ประกอบการทุกรายได้รับกำไรปานกลาง โดยผลตอบแทนโดยประมาณในแต่ละโครงการเท่ากับ ร้อยละ 30 ของทุนที่ดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ปัญหาในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

จากการศึกษาถึงปัญหาในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ คือมีผู้ประกอบการจำนวน 12 รายที่ประสบปัญหานี้ คิดเป็นร้อยละ 92.31 รองลงมาคือปัญหาเงินทุนในการดำเนินงานและปัญหาลูกจ้างในกิจการ คือมีผู้ประกอบการที่ประสบปัญหานี้จำนวน 10 รายคิดเป็นร้อยละ 76.92 ไม่มีผู้ประกอบการรายใด ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับจำนวนโครงการขุดลอกหนองน้ำ และปัญหาเกี่ยวกับการรับเงินค่าตอบแทน (ตารางที่ 22)

แนวทางการแก้ไขปัญหของธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

จากปัญหาที่พบในธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร มีแนวทางการแก้ไขดังนี้คือ อันดับแรกควรมีความพร้อมทั้งในด้านเงินทุน เครื่องมือเครื่องจักร รวมทั้งควรมีถนัดในธุรกิจนี้ เป็นอย่างดีด้วย ปัญหาเงินทุนในการดำเนินธุรกิจและปัญหาลูกจ้างก็จะหมดไป อันดับต่อมาคือผู้ประกอบการควรมีการรวมกลุ่มกัน อาจะจัดตั้งเป็นสมาคมผู้รับเหมา หรือจัดตั้งในรูปองค์กรต่าง ๆ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปัญหาอิทธิพล ปัญหาการคอร์รัปชั่นและปัญหาความไม่ยุติธรรมต่าง ๆ จะสามารถคลี่คลายลงได้

ตารางที่ 22 ปัญหาในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร ^{1/}

ปัญหา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ปัญหาสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ	12	92.31
ปัญหาเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ	10	76.92
ปัญหาลูกจ้างในกิจการ	10	76.92
ปัญหาการทำงานของระบบราชการที่เกี่ยวข้อง	7	53.85
ปัญหาการใช้สิทธิพลในการได้งานมาทำ	7	53.85
ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการที่เกี่ยวข้อง	5	38.46
ปัญหาความไม่ยุติธรรมในการประกวดราคา	5	38.46

หมายเหตุ 1/ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ ปีพุทธศักราช 2536 โดยสุ่มตัวอย่างจากผู้ประกอบการธุรกิจด้านนี้โดยตรงจำนวน 13 ราย จากจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด 25 ราย ได้ผลโดยสรุปดังนี้

สภาพทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพการสมรสของผู้ประกอบการแต่งงานแล้วเป็นส่วนมาก ส่วนระดับการศึกษา ผู้ประกอบการทุกรายมีการศึกษาสูงกว่าประถม 4 มีสมาชิกในครัวเรือนประมาณ 4-6 คน ส่วนใหญ่จะประกอบธุรกิจรับเหมาเป็นอาชีพรองมากกว่าที่จะเป็นอาชีพหลัก และจะเป็นผู้รับเหมา ระดับผู้รับเหมารายย่อย คือรับเหมาในระดับโครงการขนาดเล็กและโครงการขนาดกลาง ธุรกิจมีลักษณะเป็นนิติบุคคล ลักษณะเงินทุนที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจจะเป็นของตนเองและกู้ยืม โดยแหล่งเงินกู้ที่สำคัญคือธนาคารพาณิชย์ สำหรับเหตุผลที่สำคัญในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรคือ เป็นธุรกิจที่รายได้คุ้มกับการลงทุน ผู้ประกอบการทุกรายมีผลกำไรปานกลาง

สภาพการดำเนินงานของธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เป็นธุรกิจที่มีการลงทุนสูงเพราะต้องใช้เครื่องจักรที่มีราคาแพงเช่น รถขุด หรือรถบรรทุกสิบล้อ ผู้ที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจด้านนี้ควรจะ

มีความพร้อมหรือมีแหล่งเงินทุนที่แน่นอน สำหรับสถานการณ์ดำเนินงานโดยทั่วไปของธุรกิจชุดลอก
 หนองน้ำเพื่อการเกษตร พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะประกอบธุรกิจชุดลอกหนองน้ำร่วมกับ
 ธุรกิจรับเหมาย่างอื่น เช่น ทำถนนลูกรัง ทำถนนคอนกรีตหรือลาดยาง เป็นต้น เพราะว่าธุรกิจ
 เหล่านี้เป็นธุรกิจลักษณะเดียวกัน มีการใช้เครื่องจักรหรือแรงงานเหมือนกัน ส่วนในการที่จะได้
 งานชุดลอกหนองน้ำมาทำนั้น ส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการจะได้อำนาจงานโดยการประมูล คือยื่นซอง
 ประกวดราคา ซึ่งเมื่อดูจากจำนวนโครงการที่ผู้ประกอบการแต่ละรายได้รับมาดำเนินการ จะ
 เห็นว่ามีโครงการชุดลอกหนองน้ำจำนวนมากพอประมาณ โดยแยกเป็นโครงการขนาดเล็ก
 (งบประมาณไม่เกิน 1 ล้านบาท) จำนวนทั้งหมด 51 โครงการ โครงการขนาดกลาง
 (งบประมาณ 1-4 ล้านบาท) จำนวน 30 โครงการ และโครงการขนาดใหญ่ (งบประมาณ
 ตั้งแต่ 4 ล้านบาทขึ้นไป) จำนวน 23 โครงการ ซึ่งในแต่ละโครงการมีจำนวนผู้ประกอบการ
 โดยเฉลี่ยร้อยละ 52.94 , 32.29 และ 11.76 ราย ตามลำดับ ส่วนลักษณะการทำงานนั้น
 ส่วนใหญ่จะทำให้เสร็จทีละโครงการโดยมีระยะเวลาในการดำเนินงานดังนี้ โครงการขนาดเล็ก
 ใช้เวลาประมาณ 20-30 วัน โครงการขนาดกลางใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือนและโครงการ
 ขนาดใหญ่ใช้เวลาประมาณ 3 เดือนขึ้นไป

จำนวนเครื่องจักรที่พบว่าส่วนใหญ่จะมีรถแม็คโคร (รถขุด) และรถบรรทุกสิบล้อ
 สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจชุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรในแต่ละโครงการ จะเห็นได้
 ว่าไม่ว่าจะเป็นโครงการขนาดเล็ก โครงการขนาดกลางหรือโครงการขนาดใหญ่ จะมีค่าใช้จ่าย
 เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วอยู่ในอัตราเดียวกัน โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่สำคัญคือค่าน้ำมัน และค่าซ่อม
 เครื่องจักรหรืออุปกรณ์

ปัญหาในการประกอบธุรกิจชุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

ปัญหาสำคัญที่พบคือ ปัญหาสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ คือในฤดูฝนถนนหนทาง

จะเฉอะแฉะ ทำให้รถบรรทุกวิ่งชนดินไม่ได้ และปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการได้ไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรโดยตรง ทำให้ได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานผู้ว่าจ้างดังนี้

ด้านผู้ประกอบการ

เนื่องจากธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร เป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก นอกจากเงินลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องมีเงินทุนสำรองสำหรับเป็นค่าซ่อมเครื่องจักรและอุปกรณ์ด้วย เพราะถ้าอุปกรณ์หรือเครื่องจักรชำรุดจะต้องรีบดำเนินการซ่อมแซมทันที เพื่อที่งานจะได้ดำเนินการต่อเนื่องไม่หยุดชะงักจนเสร็จไม่ทันต้องเสียค่าปรับ รวมทั้งในการยื่นซองประกวดราคานั้นจะต้องมีเงินประกันซองเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการมีเงินทุนพร้อมจะเป็นการได้เปรียบ นอกจากเรื่องเงินทุนแล้ว ผู้ประกอบการต้องติดตามข่าวคราวประกาศประกวดราคาของแต่ละหน่วยงานตลอดเวลา เมื่อเห็นว่าโครงการใดที่ผู้ประกอบการมีคุณสมบัติและมีความสามารถในการดำเนินงาน จึงจะดำเนินการตามขั้นตอนตามประกาศนั้น

ด้านหน่วยงานผู้ว่าจ้าง

จากปัญหาที่ผู้ประกอบการธุรกิจขุดลอกหนองน้ำประสบนั้นส่วนหนึ่งมาจากการดำเนินงาน

ของหน่วยราชการ คือการทำงานล่าช้า การคอร์รัปชันและที่สำคัญคือการทำงานที่หน่วยราชการตกอยู่
ภายใต้อิทธิพลของผู้รับเหมาบางราย มีการให้โครงการไปทำโดยไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่
ถูกต้อง ทำให้โครงการแต่ละโครงการเสี่ยงประมาณในการจ้างมากเกินความเป็นจริง ดังนั้น
ผู้มีอำนาจหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานควรจะเป็นผู้เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ประโยชน์ส่วนตน ดูแลข้าราชการในหน่วยงานของตนให้ทั่วถึง เพื่อป้องกันการประพฤตินิชอบต่อ
หน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมชลประทานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2536 . ประกวดราคาจ้างเหมางานขุดสระเก็บน้ำ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมชลประทาน .
- ปราโมทย์ ไม้กลัด . 2536 . "แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต" . น.42-51 .
ชลกรฉบับชุมชน . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมชลประทาน .
- พัฒนกุล (โสภณ) อรรถนิสาโสภณ . 2534 . กฎหมายหุ้นส่วน บริษัท สมาคมและสหกรณ์ .
(พิมพ์ครั้งที่ 4) . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- สำนักงานชลประทานที่ 9 . 2536 . การบริหารงานสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง . กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมชลประทาน .
- สำนักงานโยธาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ . 2536 . ขั้นตอนการเป็นผู้รับเหมา . (อัดสำเนา) .
- สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ . 2536 . ประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร . (อัดสำเนา) .
- เสน่ห์ แป้นทอง . 2536 . ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดชุมชนก่อสร้าง . สัมภาษณ์ ,
10 กรกฎาคม 2536 .
- สมาคมศิษย์เก่าวิศวกรรมชลประทานในพระบรมราชูปถัมภ์ . 2536 . ชลกรฉบับวันชุมชน .
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมชลประทาน .

ภาคผนวก

5. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ( ) 1.ไม่เคยได้รับการศึกษา
- ( ) 2.ประถมศึกษา
- ( ) 3.มัธยมศึกษา, อาชีวศึกษาตอนต้น
- ( ) 4.อาชีวศึกษาตอนปลาย, อนุปริญญา
- ( ) 5.ปริญญาตรี
- ( ) 6.สูงกว่าปริญญาตรี

6. สมาชิกในครัวเรือน.....คน

7. อาชีพหลักของท่านในปัจจุบัน

- ( ) 1.รับราชการ
- ( ) 2.พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ( ) 3.พนักงานบริษัทห้างร้าน
- ( ) 4.ค้าขาย
- ( ) 5.รับจ้าง (ระบุ).....
- ( ) 6.ผู้รับเหมา
- ( ) 7.อื่น ๆ (ระบุ).....

8. อาชีพรองของท่านคือ

- ( ) 1. รับราชการ
- ( ) 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ( ) 3. พนักงานบริษัทห้างร้าน
- ( ) 4. ค้าขาย
- ( ) 5. รับจ้าง (ระบุ).....
- ( ) 6. ผู้รับเหมา
- ( ) 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ดำเนินธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร

9. เหตุผลที่ท่านประกอบธุรกิจรับเหมาขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. รายได้คุ้มกับการลงทุน
- ( ) 2. ทำตามเพื่อนบ้าน
- ( ) 3. ทำตามบรรพบุรุษหรือญาติพี่น้อง
- ( ) 4. เป็นอาชีพที่ท่านถนัด
- ( ) 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ธุรกิจรับเหมาของท่านเป็นลักษณะ

- ( ) 1. ไม่เป็นนิติบุคคล
- ( ) 2. นิติบุคคล
- ( ) 3. อื่น ๆ (ระบุ).....

11. ธุรกิจรับเหมาของท่านจัดเป็นธุรกิจรับเหมาระดับ

- ( ) 1. ผู้รับเหมารายใหญ่
- ( ) 2. ผู้รับเหมารายย่อย

12. นอกจากท่านประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรแล้ว ท่านยังประกอบธุรกิจรับเหมาอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ทำถนนลูกรัง
- ( ) 2. ทำถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต
- ( ) 3. ทำถนนลูกรังและทำถนนลาดยางหรือคอนกรีต
- ( ) 4. ไม่ประกอบธุรกิจอื่น
- ( ) 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

13. เหตุผลที่ท่านประกอบธุรกิจรับเหมาอย่างอื่นร่วมด้วยเพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ใช้เครื่องมือหรือเครื่องจักรร่วมกัน
- ( ) 2. ธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรมีน้อย
- ( ) 3. ต้องการผลตอบแทนมากขึ้น
- ( ) 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ลักษณะของเงินทุนที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ

- ( ) 1. ทุนตนเอง (ข้ามไปข้อ 16)
- ( ) 2. กู้ยืม
- ( ) 3. ทุนตนเองและกู้ยืม

15. กรณีที่ท่านกู้ยืม ท่านกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ
- ( ) 2. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ต่าง ๆ
- ( ) 3. บิตามารดาหรือญาติพี่น้อง
- ( ) 4. เพื่อน ๆ
- ( ) 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

16. ลักษณะการได้งานรับเหมาขุดลอกหนองน้ำของท่านส่วนใหญ่เป็นลักษณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ประมูลงานได้
- ( ) 2. รับช่วงงานต่อจากผู้รับเหมารายอื่น
- ( ) 3. ร่วมงานกับผู้รับเหมารายอื่น
- ( ) 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

17. จำนวนโครงการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรที่ท่านได้ดำเนินการในปี 2536 (ทั้งที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้วและที่กำลังดำเนินการ) มีจำนวนดังนี้

- 1) โครงการขนาดเล็ก (งบประมาณน้อยกว่า 1 ล้านบาท) จำนวน .....โครงการ
- 2) โครงการขนาดกลาง (งบประมาณ 1-4 ล้านบาท) จำนวน .....โครงการ
- 3) โครงการขนาดใหญ่ (งบประมาณตั้งแต่ 4 ล้านบาทขึ้นไป) จำนวน .....โครงการ

18. ระยะเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ดำเนินงานใน 1 โครงการ

- 1) โครงการขนาดเล็ก ใช้เวลา ..... วัน
- 2) โครงการขนาดกลาง ใช้เวลา ..... วัน
- 3) โครงการขนาดใหญ่ ใช้เวลา ..... วัน

19. วิธีทำงานของท่านเป็นดังนี้

- ( ) 1. ทำให้เสร็จทีละโครงการ
- ( ) 2. ทำพร้อมกันหลายโครงการ
- ( ) 3. อื่น ๆ (ระบุ).....

20. จำนวนเครื่องจักรที่ใช้ในธุรกิจอุตสาหกรรมของน้ำของท่าน

1) รถขุด (แม็คโคร)	จำนวน	คัน
2) รถตัก	จำนวน	คัน
3) รถบรรทุก 6 ล้อ	จำนวน	คัน
4) รถบรรทุก 10 ล้อ	จำนวน	คัน
5) รถเกรด	จำนวน	คัน
6) รถลาก(รถเทเลอร์)	จำนวน	คัน
7) รถน้ำมัน(รถออยล์เลอร์)	จำนวน	คัน
8) รถแทรกเตอร์	จำนวน	คัน
9) เครื่องจักรอื่น ๆ	จำนวน	คัน

21. ค่าใช้จ่ายในการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรใน 1 โครงการ (โดยประมาณ)

(หน่วย : บาท)

ค่าใช้จ่าย	โครงการขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 1 ล้าน)	โครงการขนาดกลาง (1-4 ล้านบาท)	โครงการขนาดใหญ่ (มากกว่า 4 ล้าน)
1. ค่าจ้างคนงาน			
2. ค่าน้ำมัน			
3. ค่าซ่อมเครื่องจักร และอุปกรณ์			
4. ค่าสีหรือเครื่องจักร และอุปกรณ์			
5. ค่าวัสดุก่อสร้าง			
6. ค่าหญ้า			
7. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ			
รวม			

22. ผลตอบแทนโดยประมาณในแต่ละระดับโครงการ

- 1) โครงการขนาดเล็ก..... บาท
- 2) โครงการขนาดกลาง..... บาท
- 3) โครงการขนาดใหญ่..... บาท

23. ท่านคิดว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตรเป็นเช่นไร

- ( ) 1. กำไรมาก
- ( ) 2. กำไรปานกลาง
- ( ) 3. กำไรน้อย
- ( ) 4. เท่าทุน
- ( ) 5. ขาดทุน
- ( ) 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

24. ท่านประสบปัญหาใดบ้างในการประกอบธุรกิจขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ไม่ค่อยมีโครงการขุดลอกหนองน้ำเพื่อการเกษตร
- ( ) 2. ปัญหาการทำงานของระบบราชการที่เกี่ยวข้อง
- ( ) 3. ปัญหาความไม่ยุติธรรมในการประกวดราคา
- ( ) 4. ปัญหาการใช้สิทธิในการได้งานมาทำ
- ( ) 5. ปัญหาคอร์ปชั่นของข้าราชการที่เกี่ยวข้อง
- ( ) 6. ปัญหาเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ
- ( ) 7. ปัญหาในการรับเงินค่าตอบแทน
- ( ) 8. ปัญหาลูกจ้างในกิจการ
- ( ) 9. ปัญหาสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

( ) 10. ปัญหาอื่น ๆ

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

25. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับธุรกิจตลาดหนองน้ำเพื่อการเกษตร

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ